

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 19Co/124/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3218201433
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 04. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Škultétyová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2020:3218201433.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Škultétyovej a sudcov JUDr. Beáty Čupkovej a JUDr. Radoslava Svitanu, PhD. v spore žalobcu X. B. Q., a.s. so sídlom O. XX, XXX XX I., D.: XX XXX XXX, proti žalovanému P. Q., narodenému dňa XX.XX.XXXX, bytom Q. nad B. XX, o zaplatenie 2.354,85,- eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bánovce nad Bebravou zo dňa 16. mája 2019 č. k. 4Csp/115/2018-96 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Bánovce nad Bebravou zo dňa 12. júna 2019 č. k. 4Csp/115/2018-101 takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením v časti výroku II. m e n í tak, že žalovaný je p o v i n ňý zaplatiť žalobcovi úrok z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 95,12,- eur od 25.10.2018 do zaplatenia, a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Vo zvyšnej časti výrok II. a výrok I. v rozsahu splatnosti peňažného plnenia p o t v r d z u j e .

Žiadna zo strán n e m á na náhradu trov odvolacieho konania právo.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie svojim rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 2.451,27,- eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 2.451,27,- eur od 25.10.2018 do zaplatenia, v pravidelných mesačných splátkach vo výške 100,- eur, ktoré sú splatné vždy do 20. dňa v mesiaci s účinnosťou od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že v prípade omeškania s plnením čo i len jednej splátky sa stáva zročný celý dlh (výrok I.), vo zvyšnej časti žalobu zamietol (výrok II.), žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v plnom rozsahu, v lehote troch dní od právoplatnosti rozhodnutia o výške náhrady trov konania, pričom o výške tejto náhrady bude po právoplatnosti tohto rozsudku rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením (výrok III.).

2. V odôvodnení svojho rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že z tvrdení žalobcu, ktoré neboli žalovaným popreté a z predložených listín vyplýva, že na základe Žiadosti o poskytnutie spotrebného úveru zo dňa 06.10.2017 žalobca so žalovaným uzatvoril dňa 06.10.2017 Zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXX o poskytnutí bezúčelového úveru vo výške 2.600,- eur, ktorý bol žalovanému poskytnutý. V zmluve boli uvedené aj tieto podmienky: výška úveru 2.600,- eur, druh úveru: pôžička, celková suma, ktorú musí dlžník vrátiť 3.777,52,- eur, počet splátok: 72, splátka 50,66,- eur, poplatok za poskytnutie úveru: 130,- eur, ročná úroková sadzba 11,90 %, RPMN 15 %, priemerná hodnota RPMN 12,57 %. Splátky sú splatné v 20. deň kalendárneho mesiaca, termín splatnosti 1. Splátky: 20.10.2017, splatnosť úveru: 20.09.2023. Dňa 24.10.2018, po predchádzajúcej výzve a upozornení zo dňa 21.08.2018 na možnosť žiadať celý dlh v dôsledku omeškania s úhradou záväzkov vyplývajúcich zo zmluvy a nerešpektovania predchádzajúcich výziev, žalobca vyzval žalovaného k bezodkladnej úhrade celého úveru. Z listiny žalobcu, označenej ako Prehľad splácania vyplýva, že za účelom splácania úveru

žalovaný poukázal žalobcovi celkom do zosplatnenia sumu 458,91,- eur a po zosplatnení neuhradil žiadnu sumu. Z tvrdení žalobcu, ktoré neboli žalovaným popreté súd prvej inštancie zistil, že uplatnená suma 95,12,- eur predstavuje úroky v dohodnutej výške 11,90 % ročne do dátumu zosplatnenia a uplatnená suma 1,30,- eur predstavuje úrok z omeškania vo výške 5 % ročne odo dňa splatnosti každej splátky do jej úhrady resp. do času zosplatnenia.

3. Z tvrdení žalobcu, ktoré neboli zo strany žalovaného riadne a hodnoverne popreté, a najmä z listinných dôkazov predložených žalobcom mal súd prvej inštancie za preukázané, že žalovaný potom ako mu bol na základe zmluvy zo dňa 06.10.2017 žalobcom poskytnutý úver porušil svoje zmluvné povinnosti zo zmluvy, pretože spotrebiteľský úver riadne a včas nesplácal, dostal do omeškania. Žalobca žalovaného vyzval na úhradu omeškaných splátok vo výške 128,54,- eur. Keďže žalovaný omeškané splátky riadne neuhradil dňa 24.10.2018 úver predčasne zospaltnil, ktorú skutočnosť žalovanému písomne oznámil a žalovaného súčasne vyzval na úhradu celého dlhu vo výške 2.511,27,- eur. Žalovaný si svoju povinnosť v celom rozsahu nesplnil, a preto súd prvej inštancie žalovanému uložil povinnosť vo výške 2.451,27,- eur (ako 2.511,27,- eur mínus poplatky vo výške 60,- eur, ktoré si žalobca v spore neuplatňuje) žalobcovi zaplatiť.

4. Súd prvej inštancie žalobu zamietol v časti uplatnených úrokov z úveru po zosplatnení úveru (t.j. úrok vo výške 11,90 % ročne zo sumy 2.354,85,- eur od 25.10.2018 do zaplatenia) a to vzhľadom na závery rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. IV.ÚS 476/2012. Ústavný súd SR v danej veci odmietol sťažnosť smerujúcu proti záverom všeobecných súdov, v zmysle ktorých má veriteľ nárok na zaplatenie dohodnutého úroku z úveru iba do dňa, kedy prehlásil úver za predčasne splatný s tým, že po tomto termíne žalobcovi nevzniká právo na zaplatenie dohodnutého úroku z úveru, ale iba úroku z omeškania. I z rozhodnutia R 59/1998 vyplýva, že veriteľovi patria dohodnuté zmluvné úroky z poskytnutých prostriedkov iba do splatnosti dlhu, následne sa dlžník dostáva do omeškania a je povinný platiť už iba úroky z omeškania, a nie úroky.

5. Súd prvej inštancie zastával názor, že žalobca nemá nárok na úroky z omeškania z úrokov z úveru (t.j. úroky z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 95,12,- eur od 25.10.2018 do zaplatenia) a to aj z dôvodu, že úroky z omeškania nie je možné priznať aj z úrokov, pretože by tak súd priznal príslušenstvo z príslušenstva, čo je v rozpore s § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Podľa § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka príslušenstvom pohľadávky sú úroky, úroky z omeškania, poplatok z omeškania a náklady spojené s jej uplatnením. Z uvedeného vyplýva, že Občiansky zákonník jednoznačne rozoznáva úroky a úroky z omeškania. Zmluvnými úrokmi pritom nazývame vopred dohodnutú odplatu za užívanie istiny, ktorá prichádza do úvahy len pri peňažných pohľadávkach. Úroky vo všeobecnosti predstavujú hodnotu peňazí, resp. stratu veriteľa v dôsledku zmeny hodnoty peňazí. Ich výška závisí v zásade od dohody zmluvných strán. Úroky z omeškania sú majetkovou sankciou za oneskorené splatenie peňažnej pohľadávky. Zákonná definícia príslušenstva pohľadávky, obsiahnutá v § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka platí aj pre obchodné záväzkové vzťahy, vrátane zmluvy o úvere, pričom zo žiadneho ustanovenia Občianskeho zákonníka ani Obchodného zákonníka nemožno vyvodiť právo veriteľa na príslušenstvo z príslušenstva (obdobne rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 6Co/92/2017).

6. Keďže sa žalovaný dostal do omeškania s platením svojho peňažného záväzku (či už pri platení jednotlivých mesačných splátok alebo celého zosplatneného úveru) vzniklo žalobcovi právo popri dlžnej istine i právo na úhradu úrokov z omeškania. Z jednoznačných rozhodných skutočností je zrejmé, že žalobca si okrem úrokov z omeškania z jednotlivých splátok do zosplatnenia t.j. do 24.10.2018 (zrejmé z prehľadu pripojenej tabuľky) v celkovej výške 1,30,- eur (ako súčet úrokov z omeškania z jednotlivých splátok vždy od ich splatnosti do vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru) uplatnil i úrok z omeškania vo výške 5 % ročne z celej istiny úveru (2.354,85,- eur) od 25.10.2018 do jej úplného zaplatenia (vyplývajúce zo žalobného návrhu). Nakoľko uvedený vzťah medzi účastníkmi zmluvy bol posúdený ako občianskoprávny vzťah, i dojednania ohľadne úroku z omeškania sa musia spravovať občianskoprávnymi ustanoveniami, podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 Nariadenia Vlády SR č. 87/1995 Z. z., účinného v čase uzatvorenia právneho úkonu. Základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky v čase, keď sa žalovaný dostal do omeškania s platením svojho peňažného záväzku s jednotlivými splátkami úveru i následne celého úveru, t. j. v čase od 21.10.2017 (nasledujúci deň po splatnosti prvej splátky) do 25.09.2018 predstavovala výšku 0,00 %, a preto v súlade s ustanovením § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a § 3 ods. 1 nariadenia vlády Slovenskej republiky

č. 87/1995 Z. z. výška úroku z omeškania je 5 % ročne. Súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť zaplatiť úroky z omeškania vo výške 1,30,- eur (z jednotlivých omeškaných splátok do vyhlásenia splatnosti úveru) a následne i úrok z omeškania vo výške 5 % z uplatnenej sumy istiny 2.354,85,- eur odo dňa 25.10.2018 až do jeho úplného zaplatenia.

7. Súd prvej inštancie dospel k názoru, po posúdení majetkových pomerov žalovaného a vzhľadom na zistené okolnosti o osobe žalovaného jeho príjem, s prihliadnutím na nutné úhrady nákladov na uspokojovanie základných životných potrieb žalovaného a potrieb jeho dieťaťa, voči ktorému mu stále trvá vyživovacia povinnosť, úhradu iných dlhov žalobcovi, nie je v možnostiach žalovaného splniť povinnosť uloženú týmto rozsudkom v lehote troch dní, a preto určil žalovanému túto povinnosť splniť v dlhšej lehote formou mesačných splátok. Pri určení výšky splátky a času ich plnenia súd prihliadal na výšku peňažného plnenia a možnosti žalovaného a je toho názoru, že umožnením plnenia v splátkach v súdom určenej výške nebudú oprávnené záujmy žalobcu ohrozené, keďže v prípade plnenia žalovaným riadne a včas dlh žalobcu bude splnený cca do dvoch rokov a ak žalovaný bude v omeškaní čo i len s jednou splátkou, žalobca môže od nej požadovať celé priznané plnenie. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 52 ods. 1 až 4, § 3 ods. 1, § 565, § 563, § 53 ods. 9, § 121 ods. 3, § 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 2 písm. a), b), d), zákona č. 129/2010 Z. z., § 497 Obchodného zákonníka, o trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1, § 262 ods. 2 CSP.

8. Súd prvej inštancie svojim opravným uznesením zo dňa 12. 06. 2019, č. k. 4Csp/115/2018-101 výrok I. Rozsudku Okresného súdu Bánovce nad Bebravou č. k. 4Csp/115/2018-96 zo dňa 16.05.2019 opravil v časti priznaného úroku z omeškania tak, že časť výroku I. v znení: "spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 2.451,27,- eur od 25.10.2018 do zaplatenia" nahrádza správnym znením: "spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 2.354,85,- eur od 25.10.2018 do zaplatenia" s tým, že vo zvyšnej časti zostáva Rozsudok Okresného súdu Bánovce nad Bebravou č. k. 4Csp/115/2018-96 zo dňa 16.05.2019 nezmenený. Rozhodol tak s poukazom na ust. § 224.

9. Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalobca, a to proti výroku II., ktorým bola vo zvyšnej časti žaloba zamietnutá a v časti výroku I, v ktorej povolil súd prvej inštancie žalovanému splácať dlh v splátkach po 100,- eur mesačne. Domáhal sa, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zmenil a jeho žalobe v celom rozsahu vyhovel a priznal mu náhradu trov odvolacieho konania. Nesúhlasil s argumentmi súdu prvej inštancie uvedenými v odôvodnení jeho rozhodnutia v bodoch 19., 20., 22. Mal za to, že v tomto rozsahu rozhodnutie súdu prvej inštancie vyplýva z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP) a súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365, ods. 1 písm. f) CSP). Citoval ust. § 497, § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka, Komentár IURA EDITION k príslušným ustanoveniam Obchodného zákonníka, § 16 zák. č. 129/2010, § 13 ods. 3 citovaného zákona. Odkázal aj na rozhodnutia Krajského súdu v Žiline č. k. 11Co/12/2017-90, Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 43Co/23/2017-92 zo dňa 29.11. 2017 a č. k. 43Co/28/2017-94 zo dňa 27.02.2018, Krajského súdu v Nitre č. k. 8Co/193/2017-88 zo dňa 07.12.2017 a č. k. 7Co/366/2017-84 zo dňa 30.11.2017, Krajského súdu v Košiciach č. k. 5Co/297/2017 zo dňa 13.02.2018, č. k. 5Co/311/2017 zo dňa 15.02.2018, č. k. 5Co/250/2017 zo dňa 13.02.2018, č. k. 5Co/372/2017 zo dňa 22.03.2018, č. k. 5Co/414/2017 zo dňa 27.03.2018 a č. k. 5Co/339/2017 zo dňa 22.03.2018. Tvrdenie, že po zosplatení úveru už veriteľovi neprislúcha nárok na odplatu za poskytnuté peňažné prostriedky, podľa jeho názoru nemá oporu v právnych predpisoch. Obchodný zákonník stanovuje len moment vzniku nároku na dohodnutý úrok, moment jeho zániku nestanovuje. Ak by bolo úmyslom zákonodarcu dobu nároku veriteľa na dohodnutý úrok ohraničiť, nepochybne by tak učinil. V zmysle § 497 Obchodného zákonníka obsahom záväzku dlžníka nie je len vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky, ale aj úroky, ktoré predstavujú cenu úveru. Dlžník je povinný ich platiť od okamihu reálneho poskytnutia finančných prostriedkov až do okamihu ich reálneho vrátenia. Omeškanie dlžníka zakladá vznik nových sankčných záväzkov dlžníka, ale neovplyvňuje samotný vznik nároku na úrok z úveru. Odstúpenie od zmluvy podľa § 506 Obchodného zákonníka je určené na ochranu veriteľa a jeho využitím sa veriteľ nemôže dostať do horšieho právneho postavenia, než v akom bol pred odstúpením od zmluvy. S odkazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 33Cdo/212/2014 zo dňa 21.08.2014 žalobca uviedol, že zákonné úroky z omeškania nenahrádzajú od splatnosti pohľadávky úroky, ktoré si strany dojednali. Argumentoval aj tým, že v roku 2013 bol do legislatívneho procesu predložený návrh novely Občianskeho zákonníka (neskôr prijatý ako zákon č. 106/2014 Z. z.), ktorý obsahoval aj návrh na doplnenie § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka vetou "Úroky za poskytnutie peňažných prostriedkov patria dodávateľovi len

do uplatnenia práva podľa § 565.". Táto navrhovaná zmena však nebola legislatívne prijatá a žiadne ustanovenie, odopierajúce veriteľovi nárok na zmluvné úroky po zosplatnení dlhu, neexistuje. K nároku na úrok z omeškania zo zmluvných úrokov odkázal na rozsudky Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 14Co/542/2016-59 zo dňa 13.06.2017, č. k. 43Co/19/2017-103 zo dňa 29.11.2017, Krajského súdu v Nitre č. k. 25Co/219/2017-104 z 13.12.2017 a Krajského súdu v Bratislave č. k. 6Co/78/2018-187 zo dňa 18.04.2018, z ktorých vyplýva, že pokiaľ dlžník mešká s úhradou úroku, má veriteľ právo požadovať úroky z omeškania z nezaplatených úrokov z úveru. Ak je dlžník v omeškaní so splatením peňažného záväzku, je povinný platiť z nezaplatených úrokov z omeškania, pričom súčasťou sumy vyplývajúcej z úverovej zmluvy, ktorú má dlžník vrátiť, je nielen istina úveru, ale aj dohodnuté úroky - ak došlo k vyhláseniu predčasnej splatnosti úveru, stala sa splatnou nielen istina, ale aj kapitalizované úroky z úveru. V prípade, ak ich žalovaný dlžník neuhradí, dostáva sa aj s touto sumou do omeškania, v dôsledku čoho postihuje dlžníka sankcia za nedodržanú lehotu splatnosti v podobe úrokov z omeškania. Ďalej poukázal na odlišné stanovisko JUDr. F. E. v Náleze Ústavného súdu SR zo dňa 24.10.2013, sp. zn. I.ÚS 547/2012, rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, 4Obo/143/98, Uznesenie Ústavného súdu SR IV.ÚS 476/2012, ďalšie množstvo rozhodnutí krajských súdov. K splátkam, ktoré súd prvej inštancie povolil žalovanému na zaplatenie priznaného peňažného plnenia, uviedol, že v tejto časti nie je rozsudok súdu prvej inštancie riadne odôvodnený. Zdôraznil, že žalovaný nepredložil nijaké dôkazy, ktoré by potvrdzovali a odôvodňovali možnosť pripustenia splátok a súd rozhodol bez doloženia relevantných dôkazov preukazujúci majetkové a sociálne pomery žalovaného. Priznaním splátok po 100,- eur mesačne žalovaný opätovne získal možnosť splácať úver, pričom porušil svoje povinnosti vyplývajúce mu zo zmluvy a pri určení mesačnej splátky vo výške 100,- eur bude žalovaný splácať iba istinu viac ako 1,9 roka. Takéto rozhodnutie súdu by bolo motiváciou pre klientov banky, aby porušovali svoje zmluvné povinnosti, pretože ich porušením v konečnom dôsledku získajú opätovne možnosť splácať dlh v splátkach. Zdôraznil, že má právo, aby mu jeho pohľadávka bola zaplatená v primeranej lehote a je potrebné rešpektovať zásadu spravodlivosti uvedenú v čl. 2 ods. 1 CSP. Mal zato, že výška priznanej splátky je neadekvátna výške žalovanej pohľadávky. Vytýkal, že žalovaný v priebehu súdneho konania neprejavil žiadnu snahu svoj záväzok aspoň čiastočne plniť a má ľahostajný prístup k plneniu si svojich zmluvných povinností. V tejto súvislosti poukázal na množstvo rozhodnutí krajských súdov, z ktorých citoval.

10. Žalovaný sa k podanému odvolaniu písomne nevyjadril.

11. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací preskúmal vec v napadnutom rozsahu podľa § 379 a § 380 CSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 CSP a dospel k záveru, že výrok II., ktorým bola vo zvyšnej časti žaloba zamietnutá, je potrebné vo vzťahu k zmluvným úrokom po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru a vo výroku I., v rozsahu splatnosti peňažného plnenia potvrdiť ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 CSP a vo vzťahu k výroku II., v časti týkajúcej sa úroku z omeškania s vyčíslením zmluvného úroku za obdobie do vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru zmeniť podľa § 388 CSP v spojení s § 365 ods. 1 písm. h) CSP.

12. Rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením nebol odvolaním strán sporu napadnutý vo výroku I., v časti, v ktorej bola uložená žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 2.451,27,- eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 2.354,85,- eur od 25.10.2018 do zaplatenia. V tejto časti rozsudok súdu prvej inštancie nadobudol právoplatnosť a odvolací súd sa ho nedotýkal.

13. Odvolací súd podrobne preskúmal námietku nesprávneho právneho posúdenia nároku na zmluvný úrok za obdobie po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru. V prvom rade je potrebné uviesť, že za poskytnutie úveru nepochybne možno dohodnúť úroky (ktoré sú pojmovým znakom úveru podľa § 497 Obchodného zákonníka). Zákon tiež umožňuje dodávateľovi, a to aj v spotrebiteľských vzťahoch (hoci za prísnejších podmienok), v prípade nedodržiavania platobnej disciplíny zo strany dlžníka vyhlásiť predčasnú splatnosť úveru a požadovať, aby dlžník vrátil poskytnutú sumu aj s úrokmi (§ 506 Obchodného zákonníka, § 565 v spojení s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka) skôr než bolo pôvodne dohodnuté v zmluve. Predčasné zosplatnenie úveru predstavuje vo svojej podstate jednostranný sankčný inštitút, ktorý umožňuje veriteľovi zmenou záväzku požadovať jednorazové a okamžité vrátenie celej požičanej istiny s úrokom. Žiadne zákonné ustanovenie však výslovne neurčuje, dokedy môže veriteľ úročiť poskytnutý úver. Ustanovenie § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka (rovnako ako ustanovenia § 13 ods. 3 či § 16 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch) rieši len situáciu, keď sa pre predčasné vrátenie poskytnutých peňažných prostriedkov rozhodne dlžník

(teda nie veriteľ) a v takom prípade je logické, že po skutočnom splatení dlhu už nemôžu rásť úroky. Táto situácia je však diametrálne odlišná od skutkového stavu v preskúmvanej veci, kde nedošlo k predčasnemu vráteniu poskytnutých prostriedkov z vôle dlžníka, ale k predčasnemu zosplatneniu úveru zo strany veriteľa, preto ustanovenie § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka nemožno na tento skutkový stav aplikovať ani analogicky. Práve naopak, pri neexistencii výslovnej právnej úpravy doby, dokedy trvá povinnosť dlžníka platiť úroky z úveru, je v spotrebiteľských vzťahoch potrebné použiť taký výklad zmluvných podmienok, ale aj zákona, ktorý je priaznivejší pre spotrebiteľa.

14. To, že veriteľ má aj v prípade predčasného (sankčného) zosplatnenia úveru právo na zmluvné úroky, súd nespochybňuje. Sporné je len to, či má nárok len na úroky vzniknuté do dňa zosplatnenia úveru, alebo či má aj po zosplatnení nárok účtovať dlžníkovi ďalšie úroky. Úrok z úveru predstavuje cenu, za ktorú veriteľ poskytuje dlžníkovi peňažné prostriedky k dispozícii. Ide v podstate o odplatu za to, že veriteľ sa vzdal dispozície s peňažnými prostriedkami, poskytol ich dlžníkovi a umožnil mu vracať ich v splátkach. Vyhlásením predčasnej splatnosti vlastne veriteľ odopiera dlžníkovi predtým poskytnuté plnenie (požaduje jeho vrátenie), čím sa radikálne mení obsah záväzku. Pokiaľ dlžník už nie je oprávnený disponovať poskytnutými finančnými prostriedkami, neexistuje dôvod, aby sa tieto finančné prostriedky ďalej úročili. Predčasné vrátenie finančných prostriedkov nepredstavuje plnenie pôvodne dohodnutých podmienok čerpania úveru, preto na takto vzniknutý záväzok nemožno aplikovať ani pôvodne dohodnuté dojednanie o úrokoch. Zosplatnením úveru nastáva stav, keď veriteľ má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov. To, že dlžník napriek tomu finančné prostriedky veriteľovi nevráti, je sankcionované inak (úrokmi z omeškania, rovnako ako každé iné omeškanie dlžníka s peňažným plnením). Pri vyhlásení predčasnej splatnosti úveru si veriteľ musí byť vedomý, že sa vzdáva potenciálneho budúceho zisku z úrokov (ktorý je však veľmi neistý vzhľadom na to, že dlžník nesplácal ani len istinu) výmenou za oprávnenie okamžite žiadať vrátenie istiny (a dovedy vzniknutých úrokov) a prípadne následne toto plnenie aj vymáhať. Ak dlžník nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ požadoval od neho úroky, ktoré by mu patrili, ak by dlžník mal právo držby finančných prostriedkov. Inak by nastal nespravodlivý stav pre dlžníka, ktorý by bol vystavený sankciám vynútenia povinnosti plnenia celého dlhu a veriteľ by mal naďalej nárok na úroky zo zmluvy a aj na úroky z omeškania. De facto by sa takto popreli účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku - veriteľ by mal právo na úrok ako keby k zmene záväzku nedošlo, zatiaľ čo dlžník by nemal nijaké práva, ktoré mu plynuli zo zmluvy pred zosplatnením úveru.

15. Na vyššie uvedenej podstate zmluvného úroku nič nemôže zmeniť ani prípadné odlišné zmluvné dojednanie (t. j. také ustanovenie zmluvy či všeobecných zmluvných podmienok, ktoré by prípadne ustanovovalo, že istina sa naďalej úročí aj po vyhlásení predčasnej splatnosti). V prípade spotrebiteľského vzťahu by takéto zmluvné dojednanie, keďže je zjavne v neprospech spotrebiteľa, bolo neplatné pre rozpor s ustanovením § 52 ods. 2, § 53 ods. 1, ods. 5, resp. s ustanovením § 54 ods. 1 prvá veta Občianskeho zákonníka.

16. K tvrdeniu žalobcu, že ak by bolo úmyslom zákonodarcu dobu nároku veriteľa na dohodnutý úrok ohraničiť, nepochybne by to výslovne vyjadril, odvolací súd uvádza, že tento argument je možné formulovať aj opačne: Ak by zákonodarcu chcel, aby dlžník platiť úroky aj po tom, keď už je povinný vrátiť veriteľovi celú istinu, nepochybne by to výslovne vyjadril. Je pravdou, že omeškanie dlžníka zakladá vznik nových sankčných záväzkov dlžníka, pričom samo omeškanie dlžníka neovplyvňuje vznik nároku na úrok z úveru. Avšak od chvíle, keď na (kvalifikované) omeškanie dlžníka reaguje veriteľ predčasným zosplatnením úveru, už nejde o plnenie práv a povinností z pôvodnej úverovej zmluvy, ale predčasným zosplatnením vzniká medzi veriteľom a dlžníkom nový (sankčný) právny vzťah, ktorého súčasťou okrem úrokov z omeškania je podstatné právo veriteľa požadovať (a v prípade neplnenia aj vymáhať) okamžité vrátenie celej istiny. Nejde teda v žiadnom prípade o zvýhodnenie dlžníka, naopak, dlžník sa (vinou vlastného neplnenia zmluvných podmienok a následnej reakcie veriteľa) ocitá vo veľmi nevýhodnej situácii, keď je povinný okamžite vrátiť celú istinu aj s úrokmi, ktoré vznikli do dňa zosplatnenia. Dlžník sa nezbavuje žiadnej povinnosti - aj naďalej je povinný vrátiť poskytnuté finančné prostriedky a aj dohodnutý úrok, len sa tento úrok ku dňu predčasnej splatnosti zafixuje a istina sa ďalej neúročí.

17. Vyššie uvedené stanovisko zaujal aj senát Najvyššieho súdu SR, ktorý v rozhodnutí sp. zn. 4Obo/143/98 uviedol (hoci "len" v inštrukcii pre súd prvej inštancie), že dohodnuté úroky z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu. S týmto názorom sa odvolací súd stotožňuje. Pokiaľ žalobca argumentoval povahou odstúpenia od zmluvy podľa § 506 Obchodného zákonníka, odvolací súd

uvádza, že v preskúvanom prípade nedošlo predčasnej splatnosti úveru.

k odstúpeniu od zmluvy, ale k vyhláseniu

18. Na argument žalobcu, že návrh, ktorý mal v novele Občianskeho zákonníka výslovne ustanoviť obmedzenie úrokov len do predčasného zosplatnenia úveru, nebol legislatívne prijatý, je možné uviesť, že to neznamenaá, že platí opak. Naopak, aj v dôvodovej správe k tomuto návrhu bolo uvedené, že toto ustanovenie sa navrhuje "vzhľadom na nejednoznačnosť výkladu a neprimerané postupy niektorých veriteľov" - teda úmyslom navrhovateľa nebolo zaviesť nové, dovtedy neexistujúce obmedzenie, ale skôr jasne vyjadriť už existujúce pravidlo, ktoré dovtedy nebolo jednoznačne interpretované.

19. Odvolací súd podporne odkazuje aj na komentár k Občianskemu zákonníku, kde sa uvádza: "Podľa ustálenej súdnej praxe dohodnuté úroky z poskytovaných peňažných prostriedkov patria len do splatnosti dlhu, od splatnosti je dlžník v omeškani a musí platiť úrok z omeškania. [...] Nie je rozhodujúce, či splatnosť pohľadávky nastane v dohodnutej dobe, alebo veriteľ využije právo požadovať celý dlh pre nesplnenie niektorej splátky na základe dohody podľa § 565 OZ. Po splatnosti pohľadávky možno požadovať len úroky z omeškania. [...] Sankciou za omeškание dlžníka, motiváciou čo najskôr pohľadávku zaplatiť, ale aj kompenzáciou veriteľa za nemožnosť používať istinu, sú od okamihu, ako sa dlžník dostane do omeškania, úroky z omeškania." (PAGÁČ, L. Komentár k § 658 ods. 1 Občianskeho zákonníka. In: Števíček, M. a kol.: Občiansky zákonník I., II. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2015). Podľa názoru odvolacieho súdu to platí aj v prípade, ak by išlo o spotrebiteľský vzťah, ale záväzkový vzťah by sa celý spravoval obchodným právom (neexistuje dôvod inak posudzovať podstatu úroku pri spotrebiteľských a nespotebiteľských vzťahoch) s tým rozdielom, že pri nespotebiteľskom vzťahu by bolo zrejme možné pripustiť odlišné zmluvné dojednanie.

20. Ak odvolateľ poukazoval na rozhodnutia niektorých senátov krajských súdov, odvolací súd dáva do pozornosti napríklad rozhodovacia činnosť iných senátov Krajského súdu v Prešove (sp. zn. 6Co/190/2014, 19Co/336/2015) či v Žiline (sp. zn. 9Co/343/2016).

21. Z týchto dôvodov odvolací rozsudok súdu prvej inštancie v časti výroku II, týkajúcej sa zamietnutia žaloby v rozsahu zmluvného úroku z priznanej istiny po zosplatnení úveru do zaplataenia ako vecne správny potvrdil.

22. Pokiaľ ide o úrok z omeškania z vyčísleného zmluvného úroku za obdobie do predčasného zosplatnenia úveru, odvolací súd sa stotožňuje s odvolateľom v tom, že na tento úrok z omeškania má veriteľ nárok. Je nesporné, že (zmluvné) úroky aj úroky z omeškania sú podľa § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka príslušenstvom pohľadávky. Toto ustanovenie však nie je možné interpretovať tak, že by neexistoval nárok na úrok z omeškania z príslušenstva. Nárok na úrok z omeškania totiž nie je upravený ustanovením § 121 ods. 3, ale ustanovením § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ktoré neviaže úrok z omeškania na istinu resp. na "pohľadávku" (pojem použitý v § 121 ods. 3), ale na "omeškание s plnením peňažného dlhu". Podľa názoru odvolacieho súdu pod pojem "peňažný dlh" resp. "peňažné plnenie" je možné zahrnúť aj nezaplatený zmluvný úrok, preto v prípade omeškania dlžníka patrí veriteľovi úrok z omeškania aj z takéhoto dlhu.

23. Odvolací súd považuje za vhodné uviesť, že mu je známe aj rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 35Odo/101/2002 z 24.03.2004 (R 5/2006), obsahujúce rovnakú argumentáciu ako uviedol súd prvej inštancie. Skutkové okolnosti uvedenej veci boli však odlišné od tu zisteného skutkového stavu - tam išlo o dohodnuté úročenie splátok kúpnej ceny pri kúpnej zmluve, kde dohodu o úrokoch možno považovať za vedľajšie dojednanie. Naopak pri zmluve o úvere (aj pri zmluve o spotrebiteľskom úvere) je zmluvný úrok podstatnou, definičnou náležitosťou úveru (§ 497 Obchodného zákonníka). Odvolací súd si je vedomý aj ďalších rozhodnutí Najvyššieho súdu ČR (napr. sp. zn. 33Cdo/2041/2008), avšak v praxi slovenských súdov je táto otázka rozhodovaná odlišne - v prospech existencie nároku na úrok z omeškania pri omeškani s plnením zmluvného úroku (okrem rozhodnutí krajských súdov, ktoré citoval odvolateľ, pozri napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Obo/143/1998, zverejnené v Zbierke súdnych rozhodnutí pod R 59/1998 a v časopise Zo súdnej praxe pod č. XX/XXXX): "Pri zmluve o úvere sú úroky súčasťou peňažného záväzku dlžníka, preto dôsledkom omeškania s ich platením je zo zákona vyplývajúca povinnosť platiť úroky z omeškania." Aj keď ide o rozhodnutie z oblasti obchodného práva, pričom spotrebiteľský právny vzťah je potrebné posudzovať podľa noriem občianskeho práva, z hľadiska

definície úrokov a úrokov z omeškania a nároku na tieto plnenia odvolací súd považuje za aplikovateľné aj rozhodnutia obchodných senátov.

24. Podstatné je podľa názoru odvolacieho súdu tiež rozlišovanie medzi úrokmi z úrokov (tzv. anatocizmus) a úrokmi z omeškania z úrokov. Na rozdiel od (zmluvných) úrokov úroky z omeškania predstavujú sankčný mechanizmus, ktorý nastupuje zo zákona (§ 517 Občianskeho zákonníka, § 369 Obchodného zákonníka).

25. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd dospel k záveru, že veriteľ zo zmluvy o úvere (vrátane zmluvy o spotrebiteľskom úvere resp. zmluvy o úvere, ktorá je súčasne spotrebiteľskou zmluvou) má nárok nielen na vrátenie istiny a na zmluvný úrok do zosplatnenia úveru, ale v prípade omeškania dlžníka má tiež právo požadovať úrok z omeškania nielen z nezaplatenej časti istiny, ale aj z nezaplateného zmluvného úroku. Preto odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že v tejto časti žalobe vyhovel a priznal žalobcovi úrok z omeškania z nezaplateného zmluvného úroku (vyčísleného ku dňu predčasného zosplatnenia úveru).

26. Pri určení výšky úroku z omeškania odvolací súd postupoval podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s ustanovením § 3 nariadenia vlády Slovenskej republiky, ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka. Vzhľadom k tomu, že žalobcom požadovaná výška úroku z omeškania 5 % ročne nebola v rozpore s uvedenými ustanoveniami, odvolací súd priznal žalobcovi nárok na úrok z omeškania vo výške 5 % ročne. Napokon pokiaľ ide o sumu, z ktorej má žalobca nárok na úrok z omeškania, z prepočtu zmluvných úrokov predloženého žalobcom vyplýva, že celý ním vyčíslený zmluvný úrok vo výške 95,12,- eur vznikol v čase pred predčasným zosplatnením úveru, preto má žalobca nárok na zmluvný úrok v ním uplatnenej výške 95,12,- eur (ktorý mu už priznal súd prvej inštancie), ako aj nárok na úrok z omeškania z takto vyčísleného zmluvného úroku.

27. Vzhľadom na uvedené odvolací súd zamietajúci výrok rozsudku súdu prvej inštancie v časti týkajúcej sa zmluvného úroku za obdobie po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru ako vecne správny potvrdil a v časti týkajúcej sa úroku z omeškania z vyčísleného zmluvného úroku za obdobie do vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru zmenil a v tejto časti žalobe vyhovel.

28. K námietkam odvolateľa týkajúcich sa splatnosti peňažného plnenia (výrok I rozsudku súdu prvej inštancie), odvolací súd udáva, že ustanovenie § 232 ods. 3 CSP stanovuje lehotu na plnenie rozsudkom súdu uloženou povinnosťou, pričom základná lehota je tri dni a začína plynúť od právoplatnosti rozsudku. Zákon pripúšťa výnimku z uvedenej trojdňovej lehoty, keď je daná možnosť súdu v odôvodnených prípadoch určiť dlhšiu lehotu, čo zahŕňa aj možnosť určiť, že peňažné plnenie sa môže vykonať v splátkach (§ 232 ods. 4 CSP).

29. Umožnenie žalovanému zaplatať peňažného plnenia v splátkach je vždy zásahom do práva oprávneného na reálne dosiahnutie priznaného plnenia v primeranom čase. Takýto zásah je vyvážený právom povinného na zachovanie dôstojných životných podmienok, pričom finančná situácia žalovaného nie je jediným kritériom pre rozhodnutie súdu o povolení uhrádzať priznané peňažné plnenie v splátkach. Pri stanovení výšky splátok je preto potrebné prihliadať nielen na majetkové pomery žalovaného, ale aj na výšku priznaného plnenia a na ochranu práv a záujmov žalobcu, teda, či zdržaním v plnení súdom priznaného nároku nebudú nad primeranú mieru alebo bezdôvodne dotknuté jeho záujmy.

30. V danej veci z obsahu spisu vyplýva, že žalovaný od poskytnutia úveru v roku 2017 vo výške 2.600,- eur do zosplatnenia úveru (24.10.2018) zaplatil žalobcovi sumu 458,91,- eur, u žalobcu má ďalšie dva dlhy vo výške 2002, 15,- eur a 800,- eur, v ktorých veciach sú vedené súdne konania pod sp. zn. 4Csp/122/2018 a sp.zn. 2csp/129/2018, má dlh i u príbuznej. Vzhľadom na príjem žalovaného (cca 800,- eur mesačne), jeho majetkové pomery (žije v prenajatom byte s nákladmi cca 300,- eur mesačne), vyživovaciu povinnosť k maloletému dieťaťu vo výške 100,- eur mesačne a ostatné jeho nevyhnutné životné náklady, je nesporné, že nie je v jeho finančných možnostiach splniť svoju povinnosť voči žalobcovi v lehote troch dní, čo správne konštatoval i súd prvej inštancie. Pri prihliadnutí na výšku priznaného peňažného plnenia, finančné, majetkové a sociálne pomery žalovaného, dĺžku zaplatať žalovaným v splátkach po 100,- eur mesačne (2,5 roka), dospel odvolací súd k záveru, že záujmy žalobcu ako peňažného ústavu, nebudú neprimerane dotknuté rozhodnutím súdu o povolení zaplatať dlhu

žalovaným v splátkach. Navyiac nezaplatením čo i len jednej splátky žalovaným sa stane zročným dlh v celosti.

31. Z týchto dôvodov rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I - splatnosti peňažného plnenia, potvrdil.

32. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1, § 255 ods. 2. CSP a pri čiastočnom úspechu žalobcu v odvolacom konaní odvolací súd vyslovil, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov odvolacieho konania právo.

33. Rozhodnutie bolo senátom Krajského súdu v Trenčíne prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).